

VASTUVÕETUD TEKSTID

P9_TA(2024)0051

Humanitaarolukord Gazas, vajadus saavutada relvarahu ja olukorra eskaleerumise oht piirkonnas

Euroopa Parlamendi 18. jaanuari 2024. aasta resolutsioon Gazas valitseva humanitaarolukorra, relvarahu saavutamise vajaduse ja piirkondliku eskaleerumise ohu kohta (2024/2508(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone ja soovitusi Lähis-Ida konflikti kohta, eelkõige 19. oktoobri 2023. aasta resolutsiooni Hamasi põlastusväärsete terrorirünnakute kohta Iisraeli vastu, Iisraeli õiguse kohta kaitsta end kooskõlas humanitaar- ja rahvusvahelise õigusega ning humanitaarolukorra kohta Gazas¹,
  - võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu ja ÜRO Peaassamblee asjakohaseid resolutsioone, eelkõige ÜRO Julgeolekunõukogu 22. detsembri 2023. aasta resolutsiooni 2720 (2023),
  - võttes arvesse 29. aprilli 1994. aasta protokolli majandussuhete kohta Iisraeli Riigi valitsuse ja Palestiina rahvast esindava Palestiina Vabastusorganisatsiooni vahel ning 28. septembri 1995. aasta Oslo II kokkulepet,
  - võttes arvesse rahvusvahelist humanitaarõigust, eelkõige 1899. ja 1907. aasta Haagi konventsioone ning 1949. aasta Genfi konventsioone ja nende lisaprotokolle,
  - võttes arvesse terroristlike organisatsioonide ELi loetelu, kuhu on kantud ka Hamas,
  - võttes arvesse ÜRO 1979. aasta pantvangivõtmisevastast rahvusvahelist konventsiooni,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et 7. oktoobril 2023 panid Hamasi terroristid toime pikalt ette kavandatud rünnaku Iisraeli vastu, mõrvades tahtlikult 1139 Iisraeli ja välisriikide kodanikku, sealhulgas 36 last; arvestades, et Hamas võttis üle 240 inimese pantvangi, kellest 136 hoitakse endiselt Gaza sektoris kohutavates tingimustes; arvestades, et 7. oktoobrist 2023 saadik on saanud haavata üle 5400 iisraellase; arvestades, et Hamas tulistab ikka Iisraeli suunas valimatult iga päev rakette;
- B. arvestades, et 8. jaanuaril 2024 nimetasid ÜRO eksperdid üha arvukamaid tõendeid

¹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0373.

Hamasi poolt Iisraeli küldes toime pandud seksuaalse vägivalda kohta eriti jõhkraks, viidates väidetavale seksuaalsele piinamisele, vägistamistele ja grupiviisilistele vägistamistele ning seksuaalsetele rünnakutele; arvestades, et EL ja selle liikmesriigid on Hamasi toime pandud kuriteod karmilt hukka mõistnud ning on korduvalt nõudnud kõigi Gaza sektoris kinni peetavate pantvangide viivitamatut ja tingimusteta vabastamist;

- C. arvestades, et humanitaarpausi ajal vabastas Hamas 81 Iisraeli pantvangi Palestiina kinnipeetute vastu osana Egiptuse ja Katari vahendatud kokkuleppes ja Gaza sektoris lubati sisse rohkem humanitaarabi; arvestades, et humanitaarpausi ajal vabastatud pantvangid, peamiselt naised ja lapsed, on andnud teada, et vangistajad väärkohtlesid neid psühholoogiliselt, füüsiliselt ja seksuaalselt;
- D. arvestades, et Hamas on rahvusvahelisel tasandil tunnustatud terroriorganisatsiooniks, mis pooldab äärmuslikku vägivalda; arvestades, et selle peamine väljakuulutatud eesmärk on hävitada Iisrael ja lükata tagasi kahe riigi kooseksisteerimisel põhinev lahendus; arvestades, et loomisest saadik on see olnud vastutav paljude enesetapupommirünnakute ja muude rünnakute eest tsiviilisikute ja Iisraeli sõdurite vastu; arvestades, et 1997. aastal määratles USA välisministeerium Hamasi terroriorganisatsioonina, seejärel tegi sarnase otsuse ka EL; arvestades, et 2005. aastal lahkus Iisrael täielikult Gaza sektorist, jättes selle valitsemise Palestiina omavalitsusele;
- E. arvestades, et pärast 7. oktoobri 2023. aasta rünnakut on Iisraeli armee reageeringu tulemusel Gaza sektoris hukkunud üle 23 000 inimese, sealhulgas 10 000 last, 60 000 on saanud haavata ja peaaegu kaks miljonit inimest on põgenenud, nagu näitavad ÜRO humanitaarasjade koordineerimisbüroole (OCHA) edastatud andmed; arvestades, et ligikaudu poole Gaza sektori elanikkonnast moodustavad lapsed; arvestades, et 30 % kogu tsiviiltaristust on hävitatud; arvestades, et Iisraeli ametivõimud on suures osas hävitanud või sulgenud eelkõige veetaristu, sealhulgas reoveepuhastid ja torujuhtmed, ning 2023. aasta detsembris taasavati ainult kaks torujuhet;
- F. arvestades, et tapetud on üle 140 ÜRO töötaja, mis on ÜRO ajaloo suurim hukkunute arv; arvestades, et Piirideta Reporterite andmetel on tapetud vähemalt 81 ajakirjanikku ja meediatöötajat, sealhulgas 18 töötajat seoses oma tööga või selle käigus; arvestades, et Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) andmetel on haiglates tapetud üle 600 meditsiinitöötaja ja patsiendi; arvestades, et ÜRO Lastefondi andmetel on alates 28. detsembrist 2023 kahjustada saanud üle 370 kooli; arvestades, et WHO andmetel on kaks kolmandikku Gaza sektori haiglatest hävitatud ja üks kolmandik on vaevu toimiv; arvestades, et Hamas kasutab haiglaid ja muid tervishoiuasutusi oma terroristliku tegevuse asupaigana; arvestades, et IDF on avastanud tunnelisüsteemi Al-Shifa haiglakompleksi all ja Gaza sektori muudes osades;
- G. arvestades, et Iisraeli ametivõimud kontrollivad Gaza sektoris sisenemist ja sealt väljumist kõigis piiripunktides, sealhulgas piiripunktis Egiptusega; arvestades, et Iisraeli kontroll Gaza sisenemis- ja väljumiskohtade üle piirab oluliselt abi andmist ning OCHA andmetel on alates 7. oktoobrist 2023 sisse lubatud veoautode arv märkimisväärselt vähenenud; arvestades, et vastavalt 21. detsembrist 2023. aasta toiduga kindlustatuse staadiumide terviklikule klassifikatsioonile kannatab kogu Gaza elanikkond ränga toiduga kindlustamatuse all, 50 % kannatab äärmuslikku toidupuudust ja nälga ning 26 % kannatab katastroofilist toidupuudust ja nälga;
- H. arvestades, et hädavajalike toodete, sealhulgas meditsiiniseadmete ja päikesepaneelide

sisseveole Gaza sektorisse on kehtestatud keeld; arvestades, et EL juhib jõupingutusi Gaza sektorile humanitaarabi andmisel, rahastades ÜRO ameteid, meditsiiniseadmeid ja muud hädavajalikku varustust, ning alates 7. oktoobrist 2023 on EL oma abi neljakordistunud; arvestades, et 21. novembril 2023 teatas komisjon pärast Palestiinale antava ELi finantsabi läbivaatamist, et raha ei ole soovimatutel eesmärkidel kõrvale juhitud;

- I. arvestades, et Iisraeli vägede ja asunike rünnakutes on alates 7. oktoobrist 2023 Jordani Läänekaldal tapetud vähemalt 330 palestiinlast;
  - J. arvestades, et Egiptus on esitanud püsiva relvarahu kolmepunktilise kava, mis hõlmab esialgset humanitaarvaherahu pikendatavaks kaheksa nädalaseks ajavahemikuks, mille jooksul vahetatakse 40 Iisraeli pantvangi 120 Palestiina vangi vastu ning peatatakse vaenutegevus, sõjamasinad taanduvad ning piirkonda lubatakse viia hädavajalikke varusid, nagu toit, arstiabi, toiduvalmistamisgaas ja kütus;
  - K. arvestades, et Rahvusvaheline Kriminaalkohus alustas 2021. aastal uurimist seoses okupeeritud Palestiina aladega; arvestades, et 29. detsembril 2023 kaebas Lõuna-Aafrika Iisraeli Rahvusvahelisse Kohtusse; arvestades, et 10. oktoobril 2023 kinnitas Rahvusvahelise Kriminaalkohtu prokuratuur, et kohtu volitused on praeguses konfliktiolukorras kehtivad;
  - L. arvestades, et konflikti eskaleerumise oht piirkonnas on paljude aastakümnete suurim; arvestades Iraani agressiivset tegevust ja käsilaste kasutamist piirkonna tahtliku destabiliseerimise vahendina; arvestades, et Bab el-Mandebi väinas on al-Houthi mässulised rünnanud kaubalaevu alates 19. novembrist 2023, kui nad kaaperdasid Jaapanis registreeritud laeva Galaxy Leader; arvestades, et mitu riiki on reageerinud sõjaliselt;
  - M. arvestades, et Iraan on relvastanud ja rahastanud al-Houthi mässulisi, Hezbollah'd ja Hamasi; arvestades, et Katar on Hamasi pikka aega rahaliselt toetanud; arvestades, et lääne luureteenistused on tõstatanud küsimusi selle kohta, kas Katar teadis eelnevalt, et Hamas alustab 7. oktoobril 2023 rünnakut Iisraeli vastu;
1. nõuab püsivat relvarahu ja uute pingutuste tegemist poliitilise lahenduse leidmiseks, tingimusel et kõik pantvangid viivitamata ja tingimusteta vabastatakse ning terroriorganisatsioon Hamas likvideeritakse; kordab oma vankumatut toetust kahe riigi kooseksisteerimisel põhinevale kokkulepitud lahendusele 1967. aasta piirides, mille puhul kaks suveräänset, demokraatlikku riiki eksisteeriksid kõrvuti rahu ja tagatud julgeolekus, austades täielikult rahvusvahelist õigust, ning mõlema riigi pealinn oleks Jeruusalemm;
  2. väljendab sügavaimat kurbust mõlema poole süütute ohvrite pärast; kinnitab veel kord, et mõistab terrorirühmituse Hamas poolt Iisraeli vastu toime pandud põlastusväärset terrorirünnakut kõige karmimalt hukka; mõistab hukka Iisraeli ebaproportsionaalse sõjalise reaktsiooni, mis on põhjustanud enneolematult suure arvu tsiviilisikute surma;
  3. nõuab humanitaarabi juurdepääsu tagamist, et vastata kõigi pantvangide meditsiinilistele vajadustele, ning hukkunud pantvangide surnukehade tagastamist; tuletab meelde, et pantvangide võtmine on rahvusvahelise õiguse rikkumine ja sõjakuritegu; nõuab nende kuritegude toimepanijate ja korraldajate kohtu alla andmist ja karistamist;

4. tuletab meelde, et Iisraelil on õigus end kaitsta kooskõlas rahvusvahelise õigusega, mille kohaselt peavad kõik konfliktiosalised alati tegema vahet võitlejatel ja tsiviilisikutel ning rünnakud peavad alati olema suunatud sõjaliste objektide vastu ning tsiviilelanikud ega -taristu ei tohi kunagi olla rünnaku sihtmärgiks; mõistab hukka Palestiina tsiviiltaristu kuritarvitamise Hamasi poolt, tema lahinguoperatsioonid tihedalt asustatud piirkondades, tunnelite ehitamise ja inimkilbi kasutamise;
5. väljendab sügavat muret Gaza sektori raske ja kiiresti halveneva humanitaarolukorra pärast ning selle ranga mõju pärast tsiviilelanikkonnale; rõhutab tungivat vajadust tagada humanitaarabi täielik, kiire, turvaline ja takistamatu juurdepääs Gaza sektorile ja kogu sektori ulatuses; rõhutab konfliktiosaliste rahvusvahelisest humanitaarõigusest tulenevaid kohustusi seoses humanitaarabi andmisega; nõuab tungivalt, et Iisraeli ametivõimud tagaksid kooskõlas rahvusvahelise õigusega humanitaarabi pideva juurdepääsu Gaza sektorisse, pannes rõhku selliste esmatarbekaupade nagu kütuse, toidu, vee, meditsiinitarvete ja peavarju katkematu tagamisele, ning nõuab elutähtsa taristu viivitamatut taastamist, eelkõige selleks, et vältida katastroofilist nälga ja nälgimist ning nakkushaiguste võimalikku levikut;
6. nõuab Euroopa algatust kahe riigi kooseksisteerimisel põhineva lahenduse taastamiseks; rõhutab, et hädavajalik on rahuprotsessi viivitamatu taaskäivitamine; väljendab sellega seoses heameelt ELi ja Araabia Liiga poolt vahetult enne rünnakuid Lähis-Ida rahu nimel algatatud rahupäeva üle;
7. kordab oma nõudmist lõpetada Palestiina territooriumide okupeerimine; tuletab meelde, et Iisraeli asundused Läänekaldal, sealhulgas Ida-Jeruusalemmas, on rahvusvahelise õiguse järgi ebaseaduslikud; nõuab pingete leevendamist Jordani Läänekaldal, sealhulgas Ida-Jeruusalemmas; mõistab teravalt hukka äärmuslastest asunike poolt palestiinlaste vastu toime pandud vägivallategude sagenemise ning nõuab piiravate meetmete kehtestamist äärmuslastest asunike suhtes, kes rikuvad inimõigusi ja rahvusvahelist õigust; nõuab Hamasi kõrgema poliitilise juhtkonna, sealhulgas Ismail Haniyehi, Khaled Mashali, Khalil al-Hayya ja Mahmoud Zahari lisamist ELi terroristide nimekirja, et külmutada nende rahalised vahendid ja finantsvarad ELi liikmesriikides;
8. on šokeeritud, et Hamasi juhid on kogunud endale peamiselt vaesuses elanud Palestiina tsiviilisikute arvelt tohutu jõukuse;
9. kordab oma täielikku toetust 2002. aasta Araabia rahualgatusele, milles tehakse ettepanek suhete täielikuks normaliseerimiseks Iisraeli Riigi ja kõigi Araabia riikide vahel vastutasuks Iisraeli täieliku lahkumise eest kõigilt Palestiina ja Araabia territooriumidelt, mis on okupeeritud alates 1967. aastast, ning vastastikku kokkulepitud võrdväärsete maatükkide vahetuseks Iisraeli ja Palestiina vahel; tuletab meelde oma toetust Iisraeli ja kõigi Araabia riikide vaheliste suhete normaliseerimisele; nõuab tungivalt Palestiina omavalitsuse täielikku kaasamist sellesse protsessi kooskõlas ELi ja ÜRO pingutustega saavutada piirkonnas rahu, julgeoleku ja stabiilsuse saavutamiseks kahe riigi kooseksisteerimisel põhinev lahendus;
10. rõhutab, et ÜRO Julgeolekunõukogu kordab oma 22. detsembri 2023. aasta resolutsioonis nõudmist, et kõik konfliktiosalised täidaksid rahvusvahelisest õigusest, sealhulgas rahvusvahelisest humanitaarõigusest tulenevaid kohustusi, ning tuletab meelde, et vastavalt rahvusvahelisele humanitaarõigusele tuleb austada ja kaitsta tsiviil- ja humanitaarrajatise ning ÜRO rajatise, samuti humanitaar- ja meditsiinitöötajaid ning nende transpordivahendeid; mõistab hukka ajakirjanike, meediatöötajate, ÜRO töötajate

ja tervishoiutöötajate tapmise Gazas ning rõhutab uuesti nende töö tähtsust;

11. rõhutab rolli, mida etendab ÜRO Palestiina Põgenike Abi- ja Tööorganisatsioon Lähis-Idas (UNRWA), mis praegu pakub peavarju enam kui ühele miljonile riigisisesele põgenikule ja millest on saanud peamine platvorm humanitaarabi andmiseks Gaza sektori elanikkonnale;
12. väljendab sügavat muret Iisraeli valitsuse evakuatsioonikorralduste pärast, mis sunnivad tsiviilelanikkonda rändama Gaza sektori põhjaosast Gaza sektori lõunaossa, jättes neile vähem kui kolmandiku Gaza territooriumist, samal ajal kui sihikule võetakse alasid ja tsiviiltaristut;
13. rõhutab taas, et EL on okupeeritud Palestiina alade suurim humanitaar- ja arenguabi andja; rõhutab, et ELi arenguabi Palestiina omavalitsusele ei tohiks takistada ega katkestada; väljendab heameelt selle üle, et Sigrid Kaag nimetati Gaza humanitaar- ja ülesehitustegevuse vanemkoordinaatoriks; väljendab heameelt ELi ja selle liikmesriikide pingutuste üle anda Gaza sektori elanikele humanitaarabi; väljendab heameelt asjaolu üle, et Gaza sektorile antava ELi humanitaarabi rahastamine on viimase kolme kuu jooksul neljakordistunud;
14. kordab, et inimõiguste ja demokraatia põhimõtete austamine on ELi ja Iisraeli assotsieerimislepingu ning ELi ja Palestiina omavalitsuse vaheliste suhete oluline osa;
15. kordab, et EL toetab kindlalt Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ja Rahvusvahelise Kohtu tööd; nõuab terrorikuritegude ja rahvusvahelise õiguse rikkumiste eest vastutavate isikute vastutusele võtmist ning sel eesmärgil kõigi võimalike sõjakuritegude uurimist; kordab, et tahtlikud rünnakud tsiviilisikute vastu on rahvusvahelise õiguse rasked rikkumised, nagu ka elanikkonna sunniviisiline üleviimine; nõuab õiglust Hamasi poolt 7. oktoobri 2023. aasta rünnakute käigus toime pandud kohtuvälise hukkamise ja seksuaalse piinamise ohvritele; võtab teadmiseks Lõuna-Aafrika poolt Rahvusvahelises Kohtus Iisraeli vastu algatatud kohtuasja;
16. toetab kahe ELi ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika tsiviilmissiooni – Palestiina politseid toetav ELi koordinatsioonibüroo ja Euroopa Liidu piirihaldamise abimissioon Rafahi piiriületuspunktis – suuremat rolli, nii et nad mõlemad osaleksid humanitaarabi kohaletoimetamise hõlbustamises Gaza sektoris ja Palestiina omavalitsuse tõhususe suurendamises Jordani Läänekaldal;
17. mõistab teravalt hukka Liibanoni Hezbollah' rünnakud ja Iraani Iisraeli-vastased raketirünnakud, mis pandi Süüriast toime pärast 7. oktoobri 2023. aasta rünnakuid; on äärmiselt mures sellest ajast saadik toimunud sadade rünnakute pärast Lõuna-Liibanonis ja Põhja-Iisraelis;
18. kordab oma nõudmist võtta viivitamata pingete leevendamise meetmeid, mille eesmärk on vältida seda, et praegused pinged eskaleeruksid Iisraeli-Liibanoni piiril täieulatuslikuks konfliktiks; rõhutab, kui oluline on kohaldada ÜRO Julgeolekunõukogu 11. augusti 2006. aasta resolutsiooni 1701 (2006); nõuab tungival, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja toetaks kõiki diplomaatilisi pingutusi, et tuua kõik osapooled läbirääkimistele pärast Liibanoni valmisolekut saavutada kokkulepe pingete leevendamiseks; nõuab mõlemalt poolt vaoshoitust;

19. tuletab meelde, kui oluline on anda ELi toetust ÜRO ajutistele vägedele Liibanonis ning Liibanoni relvajõududele ja sisejulgeolekujõududele, et nad täidaksid oma olulist rolli; tuletab meelde, et kõik relvastatud rühmitused, sealhulgas Hezbollah, peavad kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1701 (2006) relvadest loobuma;
20. mõistab kõige karmimalt hukka al-Houthi rünnakud kaubalaevade vastu Jeemeni ranniku lähedal; nõuab Jaapanis registreeritud laeva Galaxy Leader alates 19. novembrist 2023 kinnipeetava meeskonna, sealhulgas Rumeenia ja Bulgaaria kodanike viivitamatut ja tingimusteta vabastamist; palub liikmesriikidel teha viivitamatult ühiseid pingutusi, et nende rünnakutega tegeleda, sealhulgas kavandada ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika raames ja tihedas koostöös piirkondlike osalejate ja rahvusvaheliste partneritega mereväeoperatsioon; väljendab heameelt USA juhitava operatsiooni „Operation Prosperity Guardian“ üle, mille eesmärk on kaitsta Punase mere laevaliiklust ja meresõiduvabadust, mis tuleb igal ajal tagada;
21. nõuab tungivalt, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja koordineeriks neid pingutusi, et ELi reageering oleks jõuline, et kaitsta ÜRO 1982. aasta mereõiguse konventsioonis sätestatud läbisõiduõigust; nõuab tungivalt, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja hoiaks üleval ja toetaks ÜRO juhivat rahuprotsessi Jeemeni konflikti lõpetamiseks;
22. mõistab hukka kolmandate riikide ja valitsusväliste üksuste tegevuse Hamasile ja Hezbollah'le rahalise, materiaalse ja operatiivtoe andmisel; nõuab põhjalike uurimiste algatamist, et teha kindlaks nende kasutatavate rahaliste vahendite ja relvasüsteemide päritolu; nõuab, et EL kehtestaks sanktsioonid rünnakuid hõlbustanud riikidele ja üksustele, eelkõige Iraanile ja Katarile;
23. mõistab hukka antisemitismi, moslemivastase vaenu ja rassismi järsu suurenemise kogu Euroopas;
24. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ELi eriesindajale Lähis-Ida rahuprotsessis, ÜRO peasekretärile, Araabia Riikide Liiga peasekretärile, Iisraeli Knessetile ja valitsusele, Palestiina omavalitsusele ja Palestiina Seadusandlikule Nõukogule.